

I. Stališče sindikatov javnega sektorja do vladnih »Izhodišč za pogajanja z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja o izboljšavah plačnega sistema javnega sektorja, odpravi anomalij in politiki plač v obdobju 2016–20120«

IZBOLJŠAVE PLAČNEGA SISTEMA/ODPRAVA POMANJKLJIVOSTI

Vladni dokument je v delu naslova, ki napoveduje izboljšave plačnega sistema, zavajajoč. Cilj velike večine predlaganih sprememb v razdelku »Izboljšave plačnega sistema« (2. točka) je varčevanje, ne pa izboljšanje sistema. Že osrednja pojma tega razdelka, tj. »deregulacija« in »fleksibilnost,« ki sta najtesneje povezana z neoliberalno ideologijo varčevanja, sporočata, da vladi ne gre za večjo kakovost javnih storitev in krepitev načela enake dostopnosti na eni strani ter za izboljšanje pogojev dela in krepitev materialnega položaja zaposlenih v javnem sektorju na drugi, temveč za dolgoročno, »strukturno« varčevanje. Spreminjanje plačnega sistema v javnem sektorju v smeri nadomestitve kratkoročnih varčevalnih ukrepov, ki so bili sprejeti za čas krize, z dolgoročnimi strukturnimi ukrepi, je za sindikate javnega sektorja nesprejemljivo.

Kot je zapisala Vlada RS, »izboljšava plačnega sistema« med drugim temelji na Nacionalnem reformnem programu 2015–2016, ki smo ga sindikati zavrnil, ker vlada ni upoštevala naših predlogov sprememb. To še zlasti velja za enega od ključnih ciljev Nacionalnega reformnega programa in Programa stabilnosti »nadomestitve učinkov kratkoročnih varčevalnih ukrepov z učinki dolgoročnih strukturnih ukrepov«. Na ESS smo sindikati temu cilju kategorično nasprotovali in predlagali, da se to besedilo zamenja z vsebinsko nasprotnim: **»Nadomestiti učinke kratkoročnih varčevalnih ukrepov z ukrepi, ki bodo vrnili razmerje med delom in kapitalom v BDP na raven pred krizo ter obnovili socialne pravice, ki so bile znižane zaradi varčevalnih ukrepov.«** V obrazložitvi predlagane spremembe smo opozorili, da Vlada RS, ko predlaga, da se kratkoročni varčevalni ukrepi, ki so posegli v posamezne socialne pravice, v pogoje in stroške dela, preoblikujejo v trajno veljavne, »strukturne« ukrepe, priznava, da niso bili vpeljani izključno zaradi globoke krize, ampak – za nazaj – potrjuje, da želi krizo izkoristiti za trajno znižanje socialnih pravic in trajno znižanje deleža dela v BDP v korist kapitala. Ker je delež prejemkov zaposlenih v BDP od 2008 do 2014 padel, delež kapitala pa se je povečal, je treba sprejemati ukrepe, ki bodo razmerja med delom in kapitalom v deležu BDP vrnili vsaj na raven pred krizo. Ocenjujemo, da je namen izhodišč na zelo prikrit in prefinjen način nadaljevati trdo sedemletno varčevalno politiko plač in drugih prejemkov. Ugotavljamo, da imamo sindikati javnega sektorja in vlada diametralno nasprotna si stališča. Sindikati verjamemo, da je treba del gospodarske rasti – drugi del se jo nameni za investicije in vlaganja v nova delovna mesta – nameniti za izboljšanje prejemkov zaposlenih v zasebnem in javnem sektorju, medtem ko vlada meni, da je treba posege v socialno državo in prejemke zaposlenih

trajno ohraniti na »krizni« ravni. Dvomimo, da so, upoštevajoč temeljno nasprotje pri razumevanju smeri sprememb, kompromisi o spremembah plačnega sistema mogoči.

Če bi vlada resnično želela izboljšati plačni sistem, ne bi mogla prezreti kričeče pomanjkljivosti, ki se kaže v asimetrični kompresiji plač v spodnjem delu plačne lestvice. A ker odprava dejstva, da sega minimalna plača do 16. plačnega razreda, kar povzroča resne napetosti in upravičeno nezadovoljstvo zaposlenih v najnižje ovrednotenih delovnih mestih v skupini »J«, zahteva dodatna sredstva, tega vlada ne sme razumeti kot izboljšavo.

Vladni predlog poskuša sistemsko uveljavitev varčevalnih ukrepov opravičiti s trditvijo, da je plačni sistem rigiden in nestimulativen, a hkrati v Analizi plačnega sistema javnega sektorja priznava, da »reforma plačnega sistema zaradi različnih interventnih ukrepov nikoli ni bila realizirana na način, kot je bilo z novim sistemom predvideno. Interventni ukrepi so v veliki meri zamrznili ali omejili variabilne elemente sistema, zaradi česar sistem deluje bistveno bolj rigidno, kot je bil zastavljen« (Analiza, str. 5, enako tudi na str. 91). S to trditvijo vlade se v celoti strinjamo.

Stališče sindikatov do predlaganih ukrepov in protipredlog:

Spreminjanje plačnega sistema v javnem sektorju v smeri nadomestitve kratkoročnih varčevalnih ukrepov, ki so bili sprejeti za čas krize, z dolgoročnimi strukturnimi ukrepi, je za sindikate javnega sektorja nesprejemljivo.

Predlagamo, da plačni sistem v skladu z Dogovorom o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015 (10. 12. 2014) s 1. 1. 2016 začne delovati v vseh svojih elementih, vključno z variabilnimi elementi in po nekaj letih nemotenega delovanja ocenimo, kje so potrebne izboljšave.

Če želi delodajalec zagotavljati še dodatno fleksibilnost plačnega sistema, naj zagotovi dodatno maso sredstev za plače.

ANOMALIJE

Strinjamo se z nujnostjo odprave anomalij, kot so v osnovi opredeljene v podpisanih dogovorih in sporazumih. Zato vztrajamo, da se v izhodišča, poleg zavez o odpravi anomalij v skupini J«, vključijo tudi zaveze vlade iz *Dogovora o ukrepih na področju plač v javnem sektorju zaradi spremenjenih makroekonomskih razmer za obdobje 2009-2010* o odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti plačnega sistema tudi v drugih plačnih skupinah. Ker je vlada med anomalije dodala tudi uvrstitve delovnih mest plačne skupine »B«, ki v dogovorih o odpravi anomalij do zdaj niso bili omenjeni, sindikati predlagamo:

da se med anomalije uvrsti tudi dejstvo, da minimalna plača sega do 16. plačnega razreda, kar je potrebno prioriteto odpraviti. Vladnemu predlogu, da se popravijo plače direktorjev, ne nasprotujemo in predlagamo, da se popravke plač v skupini »B« rešuje vzporedno s popravki na najnižje ovrednotenih delovnih mestih v skupini »J« in na v dogovoru za

obdobje 2009 – 2010 ter Aneksu št. 1 h KPJS ugotovljenih delovnih mestih v drugih plačnih skupinah, uvrstitvami delovnih mest s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in drugimi delovnimi mesti, pri katerih se pokaže, da je vrednotenje vprašljivo.

POLITIKA PLAČ V OBDOBJU 2016–2020

Predlagamo:

da se kot izhodišče za plačno politiko v tem obdobju vzame polna uveljavitev plačnega sistema od 1. 1. 2016 dalje in opredelitve iz Socialnega sporazuma 2015–2016, ki se jih nadgradi za celotno srednjeročno obdobje.

II. Stališče sindikatov javnega sektorja do vladnih »Izhodišč za pogajanja z reprezentativnimi sindikati javnega sektorja o ukrepih na področju obsega sredstev za plače in druge stroške dela v letu 2016«

Zavračamo namero Vlade RS o nadaljevanju ukrepov na področju obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju v letu 2016. Vztrajamo pri dosledni izpolnitvi zavez iz Dogovora o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015 (10. 12. 2014).

III. Analiza

Pripombe k Analizi plačnega sistema javnega sektorja bomo posredovali naknadno.

Drago Ščernjavič, l.r.
Vodja Pogajalske skupine SJS

Branimir Štrukelj, l.r.
Vodja Pogajalske skupine KSJS